



Länssstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (6)

Datum
2025-04-10

Diarienummer
1349-2025

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Jordbruksverkets rapport Reglering av veterinärpersonal med mera vid höjd beredskap

Er beteckning: LI2024/01748

Länssstyrelsen Norrbotten är Civilområdesansvarig myndighet och föredragande har inhämtat synpunkter från kanslichef för Civilområde Norr samt enheten för Samhällsskydd och Rättsenheten.

Sammanfattning

Länssstyrelsen i Norrbotten bifaller att krigsveterinärförordningen (1981:648) ersätts och upphävs. Länssstyrelsen bifaller förslaget om att rapporteringsskyldighet regleras i en ny förordning om civil veterinärverksamhet inför och vid höjd beredskap.

Länssstyrelsen Norrbotten delar inte rapportens bedömning att de föreslagna regelförändringarna inte kommer att innebära merkostnader för länsstyrelserna.

Civilområdeskansliet vid Länssstyrelsen i Norrbotten avstyrker i nuläget de av utredningen föreslagna förändringarna och anser att de i praktiken riskerar att inte bidra till ökad beredskap. Risken för överlappande och motstridiga beslut är överhängande.

I utredningen anger man att arbetsgruppen bakom utredningen i olika sammanhang har haft dialog med representanter för civilområdesansvariga länsstyrelser, men i huvudsak rörande Civo:s ansvar och roll gentemot länsstyrelserna. Man har inte samverkat med samtliga som berörs av denna utredning gällande förslagen som utredning föreslår. De föreslagna förändringarna är på så sätt ej förankrade eller diskuterade mellan utredarna och civilområdeskanslierna, vid de civilområdesansvariga Länssstyrelserna. På så sätt så har utredningens förslag ej diskuterats bland de olika beslutande nivåer som finns inom Civo 6 såsom

kanslichefer eller civilområdeschefer för den förankring gällande utredningens resonemang som krävs för att i dagsläget genomföra dylika förslag och författningsförändringar.

I resonemanget i punkt 4.2 återfinns inte de civilområdesansvariga länsstyrelserna vilket civilområdeskansliet finner anmärkningsvärt. Civilområdeskansliet ser att det behövs ekonomiska resursförstärkningar för att kunna utföra detta uppdrag.

Allmänna synpunkter

Kapitel 5 Allmän tjänsteplikt och civilplikt

Länsstyrelsen avstyrker i nuläget de i rapporten lämnade föreslagen kopplade till den allmänna tjänsteplikten; dvs. att såväl länsstyrelserna, civilområdeskanslierna som Arbetsförmedlingen ska ha möjlighet att besluta om omfördelning samt anvisning av veterinärpersonal beroende av inom vilket geografiskt område personalen ska omfördelas eller anvisas till. Att tre olika aktörer får möjlighet att fatta dessa beslut ger en stor risk för såväl överlappande som motstridiga beslut. Jämför även En modern personalförsörjning av det civila försvaret SOU 2025:6 *Plikten kallar*, där det framgår att utredningen förespråkar att beslut kopplade till den allmänna tjänsteplikten ska behållas hos Arbetsförmedlingen, se s. 567-570. Denna remiss ligger för yttrande hos enheten för samhällsskydd. För att det ska vara möjligt att tillstyrka förslaget i denna del måste en fördjupad utredning genomföras varigenom det klargörs hur överlappande och motstridiga beslut ska minimeras.

7.3 Lägesbilder

Gällande lägesrapportering och lägesbilder är det av vikt att kommande reglering och eventuell författningsändring av nuvarande krigsveterinärförordning harmoniserar med det pågående nationella arbetet för översyn av operationalisering av rapportering.

Både Länsstyrelser och Civilområdesansvariga länsstyrelser behöver lägesbilder för att kunna genomföra dessa föreslagna uppdrag. Men en detaljerad lägesbild över veterinärresurser i länet och sedan på högre regional nivå skulle i dagsläget vara svårt att prioritera i det stora uppdraget som länsstyrelserna och civilområdesansvariga länsstyrelser har inför och vid höjd beredskap. Detta förslag behöver därmed både finansieras och resurstillsättas för att kunna realiserar.

7.4 Personalförsörjning

Länsstyrelsen har inte formellt mandat att flytta personal, men utifrån Länsstyrelsens geografiska områdesansvar så leder vi ändå hanteringen av en händelse, inklusive samordning av till exempel resurser vilket Länsstyrelsen gör i samverkan med övriga aktörer.

Länsstyrelsen delar rapportens uppfattning om att det inte bör finnas några hinder mot att länsstyrelserna behandlar personuppgifter som eventuellt förekommer i ett register, förutsatt att länsstyrelserna får en författningsreglerad skyldighet att upprätta beredskapsplanering och ta fram lägesbilder för den civila veterinärverksamheten.

7.5 Prioritering och fördelning av veterinära resurser

Utredningen föreslår en lösning där länsstyrelserna, som komplement till Arbetsförmedlingens mandat, ges befogenhet att omfördela veterinärpersonal inom länet. Om personal måste omfördelas från annat län inom samma civilområde föreslås den civilområdesansvariga länsstyrelsen ha mandat att anvisa personal. I de fall där omfördelning av veterinärpersonal måste göras mellan civilområden föreslås att Arbetsförmedlingen fortsatt ensamt har det mandatet.

Förmågan att omfördela veterinärpersonal vid höjd beredskap förutsätter att ett antal understödjande funktioner etableras, funktioner som i vissa fall förutsätter ändringar i vissa författningar. Det behöver finnas en fungerande beredskapsplanering, en förmåga att identifiera totalförsvarsviktiga veterinärverksamheter, en förmåga att skapa lägesbilder och att prioritera verksamheter vid brist på veterinärpersonal.

Civilområdeskansliet kommentar:

Civilområdeskansliet ser detta förslag som möjligt. Föreslaget påminner om den lösningen gällande omfördelning av räddningstjänstpersonal i enlighet med 8 kap, 3§ i förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor.

I tidigare förordning (1988:1121) med instruktion för civilbefälhavarna återfanns en liknande sådan reglering i 7§ punkt 2 gällande hälso- och sjukvården samt veterinärväsendet. Viktigt att poängtera är att i det fallet så återfanns även funktionsföreträdare från olika nationella

myndigheter i civilbefälhavarnas krigskansli för att bistå med expertis gällande dessa frågor. Utredningen har däremot ej omnämnt detta.

Detta förslag behöver däremot både finansieras och resurstillsättas för att kunna realiseras.

Länsstyrelsen vill dock kommentera att länsstyrelsen via länsveterinärerna bedöms ha större möjlighet att omfördela rätt veterinärer med reell kompetens inom de prioriterade områdena animalieproduktion och livsmedelstillsyn än vad arbetsförmedlingen har. Länsstyrelsen känner till behov, lokala förutsättningar och vilka personella resurser som finns att tillgå då vi ansvarar för den regionala tillsynen av djurhälsopersonal. En förutsättning för detta är dock att Länsstyrelsen, i enlighet med rapportens förslag, får tillgång till register över både djurhälsopersonal och veterinära verksamheter. Från att det tidigare endast funnits skyldigheter för personal som bedriver hälso- och sjukvård för djur, kommer det nu att införas lagstadgade krav även för verksamheter. Det vore då en rimlig lösning att också genom lag ålägga företag som är verksamma inom djurens hälso- och sjukvård vissa skyldigheter inför och vid höjd beredskap. Det borde även finnas utrymme att lagstadga om viss beredskapslagring av sjukvårdsprodukter. Länsstyrelsen behöver ha rätt till information om vilken djurhälsopersonal som kommer att tjänstgöra med hjälp av värnplikt, civilplikt eller är krigsplacerade för att kunna göra en korrekt lägesbild. Troligtvis är redan Länsstyrelsens, Livsmedelsverkets och Jordbruksverkets (distriktsveterinärerna) personal krigsplacerade.

7.7 Möjlighet för länsstyrelser att ta över arbetsuppgifter

Utredning beskriver att om kontakterna inom landet bryts eller kraftigt försvåras kan det bli nödvändigt att den centrala ledningen inom Jordbruksverkets och Livsmedelsverkets verksamheter övergår till regional ledning. Om detta inte kan göras inom den egna organisationen är det lämpligt att länsstyrelserna, som högsta civila totalförsvarsmyndighet inom länet, tar över uppgifter gällande ledning och ansvar för den totalförsvarsviktiga veterinärverksamheten inom respektive län.

Utredningen bedömer att lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m. (förfarandelagen), ger de rättsliga förutsättningar som behövs för att länsstyrelserna ska kunna ta över vissa av Jordbruksverkets eller Livsmedelsverkets uppgifter.

Civilområdeskansliet kommentar:

Enlig dagens krigsveterinärförordning (1981:648) så är det beskrivet i 7§ olika beredskapsgrader samt att vid högsta beredskap skall den civila veterinärverksamheten övergå till krigsorganisation. Enligt 4§ så är det Länsstyrelsen som då leder den civila veterinärverksamheten.

Utredningen har ej uppmärksammat Regeringens bedömning gällande ledningsstruktur och organisation av det civila försvaret som Regeringen uttryckt i proposition 2024/25:34 Totalförsvaret 2025-2030 i kapitel 7.2.1 Ledningsstruktur och organisation av det civila försvaret på sida 111-112.

I händelse av höjd beredskap ställs höga krav på ledning och samordning av det civila försvaret. Ändamålsenliga och tydliga lednings- och ansvarsförhållanden är en förutsättning för att skapa samordning såväl inom det civila försvaret som mellan det militära och civila försvaret. En sådan samordning är avgörande för att totalförsvaret ska kunna lösa sina uppgifter. Regeringen bedömer, i linje med Försvarsberedningens förslag, att ledningen av det civila försvaret i höjd beredskap och ytterst krig bör ske genom aktörer med ett geografiskt områdesansvar, från regeringen (nationell nivå) via civilområdesansvariga länsstyrelser (högre regional nivå), länsstyrelserna (lägre regional nivå) till kommunerna (lokal nivå).

Regeringen vill framhålla att vid höjd beredskap är det nödvändigt att beslut på olika nivåer kan fattas självständigt för högsta möjliga försvarseffekt. Det förutsätter att ansvar och mandat är tydligt fördelade till relevanta nivåer, helst på så låg nivå som möjligt.

Som det beskrivs i utredning så föreslås nu en möjlig överföring av arbetsuppgifter först ska ske när allt annat misslyckats. Detta är ett konstigt ställningstagande och som kommer bli svårt att rimligen planera och genomföra på något sätt som tillför någon ökad förmåga eller beredskap. Civilområdeskansliets bedömning är att Regeringens resonemang i totalförsvarspropositionen talar mer för att nuvarande styrning i enlighet med 4§ i krigsveterinärförordning (1981:648) är fortsatt ändamålsenlig och ej bör ändras.

Utredningen saknar även förslag på kriterier för hur ett eventuellt övertagande av uppgifter gällande ledning och ansvar för den totalförsvarsviktiga veterinärverksamheten inom respektive län ska bedömas och hur ett sådant övertagande praktiskt skulle ske. Detta stärker bedömningen om att detta inte är en färdig utredning som regeringen eller dess departement kan ta ställningen till.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med länsveterinär Anna-Maria Andersson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Ingrid Ragnarsson medverkat.